

Samarbete mellan socialdemokratin i Sverige och Finland – tidigare, nu och i framtiden

ABF – huset i Stockholm 7.10 2017

Ulf Sundqvist

Det tidigare samarbetet mellan socialdemokratin i Finland och Sverige

Sverige och Finland – en tusenårig relation

- ”På dessa stränder har det bott folk i tusen år. Alltid visste de inte om de var svenskar eller ryssar, eller bara finnar”.
 - Tage Erlander – familjen Sohoinen (Suhonen) flyttades i skiftet 15 – 1600-talet av Karl IX (Hertig Karl från Juva i Savolax till de värmländska skogarna. Erlander var Suhonen i rakt nedstigande led.
 - Olof Palmes farmor var Hanna von Born från Gammelbacka gård i Borgå. Familjen von Birn flyttade sedan till Sarvlaks gård, Hanna flyttade till Stockholm, gifte sig med Gunnar Palme och är begravnen i den von Bornska släktgraven i Pernå, numera Lovisa
- Sverige förlorade Finland till Ryssland i 1808 – 09-års krig som en följd av stormaktsspelet i Europa
- Finland behöll den svenska grundlagen från 1772 under nästan hela autonomitiden under Ryssland
- Finland grep år 1917 tillfället att proklamera sin suveränitet som en följd av det första världskriget och det ryska kejsardömetets fall

Socialdemokratin i Sverige och Finland

- Socialdemokratin etablerades i båda länderna i slutet av 1800-talet, gemensamt och samtidigt som ett resultat av det ideologiska uppvaknandet i Europa och den internationella socialdemokratins frammarsch.
- Kontakterna mellan partierna var täta, de personliga kontakterna var intima och utbytet av erfarenheter ledde till konkreta resultat
- Finland fick en riksdagsreform med allmän och lika rösträtt (också för kvinnor) år 1906 (under den ryska tiden) och socialdemokratin blev snart det största partiet i landet (år 1916 i majoritet i riksdagen)
- I Sverige genomfördes rösträttsreformen år 1919 och socialdemokratin blev det ledande partiet
- Finland genomled inbördeskriget år 1918, arbetarrörelsen sprängdes och tog ett tiotal år innan socialdemokratin hade återupptagit sin position
- I Sverige tog socialdemokratin plats som ledande regeringsparti ett flertal regeringar
- De svenska och finska socialdemokratiska partierna hade i mycket en gemensam värdegrund

Sverige och Finland under efterkrigstiden

- Sverige tog snart efter andra världskriget upp sin plats som en stark aktör på den globala scenen med insatser för fred och nedrustning i FN och andra internationella organisationer
- Sveriges neutrala position var en styrka i det internationella arbetet och de stora namnen Hammarsköld, Undén, Myrdal m.fl. befäste Sveriges – och Nordens – position
- Statsministrarna och partiledarna Erlander, Palme och Carlsson förde med framgång den starka svenska linjen vidare
- Finland kom sargat och urfattigt ut ur krigsperioden, men samlade sig snabbt och kom några år efter Sverige och det övriga Norden in i det internationella samarbetet (Nordiska Rådet, FN, EFTA, OECD m.fl.)
- Finlands utrikespolitik, präglad av namnen Paasikivi och Kekkonen, men också av socialdemokraterna Tanner, Fagerholm, Paasio
- Socialdemokratin var det främsta internationella partiet i Finland med banden till Norden och Socialistiska Internationalen som vägledare
- Under Paasios och Sorsas ledning blev SDP det största partiet i landet och det ledande regeringspartiet
- Efter Kekkonen fick Finland tre socialdemokratiska presidenter i följd i Koivisto, Ahtisaari och Halonen (1982 – 2012())

Socialdemokratin idag

- Sverige och Finland har en stark position i Europa och världen av idag, förutsatt att vi också i fortsättningen tar vårt ansvar i den internationella regionala och globala utvecklingen
- Socialdemokratin har till dags dato på basen av sin starka värdegrund förmått ta ansvar för humant och progressivt samarbete inom och mellan våra länder också under djupa kristider, krig och olyckor
- Nu är det högaktuellt att fördjupa det gemensamma internationella arbetet och förstärka samarbetsformerna i Norden, i Europa och i de globala sammanhangen
 - Försvarssamarbetet mellan Sverige och Finland är ett positivt exempel på nya kvalitativa samarbetsformer
 - Vi kunde också bilateralt göra mera inom energipolitiken, för miljön, i Östersjön, i det arktiska området etc.
 - Forskning och utbildning kräver ständigt nya insatser – också gemensamma
- Finland och Sverige (och Norden i sin helhet) behövs alltmer i Europa, men i dagsläget är vi mera som sparvar i tranedansen
- Integrationsfrågorna måste ges större prioritet i såväl inrikespolitiken som i det nordiska arbetet
- Det globala ansvaret måste ytterligare prioriteras

Socialdemokratins väsen

- "Det socialistiska samhälle vi socialdemokrater drömmer om och arbetar för betyder inte bara ekonomisk rättvisa. Det innefattar så oändligt mycket annat. Framom allt annat skall vårt samhälle präglas av *friheten*. Vi skall få tänka, skriva, tala fritt. En socialism utan allt detta är inte socialism. Måtte dagens unga socialdemokrater aldrig glömma detta". (K-A Fagerholm, Talmannens röst, 1977)
- "Det er dette med demokrati". (Tryggve Bratteli i ett samtal om integrationen år 1971)
- "Vi måste oupphörligt bevisa solidaritetens livskraft och förmåga att förnya samhället. Ty den solidariteten som kan rädda världssamfundet den växer ur solidariteten inom vårt eget land" (Olof Palme, Med egna ord, 1977)
- "I ett krisande EU bör Danmark, Finland och Sverige agera med stort självförtroende och kräva större inflytande. Det är inte de nordiska länderna som brutit mot överenskomna regler eller behövt finansiellt stöd för att ekonomin inte ska kapsejsa.
- Argumenten för Norden både som idé och som praktiskt projekt är överväldigande. Det är ett arv som inte får förslösas och en möjlighet för framtiden som måste tas till vara." (Ingvar Carlsson, Lärdomar, 2014).